

Europa moet zijn ogen openen voor de realiteit in Iran

---

30 mei 2018

De onlusten duren in Iran op een ongekennde manier voort. Het Iraanse volk, dat de tientallen jaren van onderdrukking en corrupt beleid van de moellah's meer dan beu is, verheft zijn stem in alle windstreken van het land. Wat er gaande is, doet tot op zekere hoogte denken aan de gebeurtenissen begin 1978. Op 31 december 1977 zei de Amerikaanse president Jimmy Carter in Teheran: 'Iran is een eiland van stabiliteit in een van de meest roerige gebieden ter wereld.' In het Westen stelde vrijwel niemand vraagtekens bij deze opmerking van Carter. Het was een irreële gedachte die door hem ten onrechte voor waar was aangenomen. Zelfs toen het land maanden later dagelijks overspoeld werd door protesten tegen de sjah, rapporteerde de CIA: 'Iran bevindt zich niet een revolutionaire of zelfs prerevolutionaire fase.' Het Westen weigerde destijds de realiteit van de situatie in Iran onder ogen te zien.

Op zondag 27 mei 2018 liep een grote begrafenisplechtigheid voor de beroemde Iraanse filmster Naser Malek Motiei uit op een demonstratie tegen het regime. De deelnemers scandeerden: 'Dood aan de dictator, leve Naser' en 'Onze (staats)radio en tv is een schande.' Verder scandeerden ze in een onverbloemde verwijzing naar het vaak door Khamenei gebruikte woord 'waardigheid': 'Dictator, begrijp, waardigheid wordt verleend door God.' Hiermee hielden ze de Hoogste Leider op sarcastische wijze voor dat hij geen waardigheid bezit, maar Malek Motiei wel.

In de voorbije week nodigde Hassan Rouhani, de president van het regime, een aantal kunstenaars uit voor een Iftarbijeenkomst in de ramadanmaand. Verscheidene kunstenaars publiceerden hun uitnodiging op Instagram en zeiden dat ze deze uitnodiging niet wisten aan te nemen op een moment dat het land in deze situatie verkeert, waarin het volk lijdt en Rouhani zijn holle beloften geen van alle is nagekomen. Een van de kunstenaars schreef dat ze niet hem hadden moeten uitnodigen, maar de politieke gevangene Atena Daemi, die gevangenzit voor het verdedigen van mensenrechten.

Een landelijke staking van vrachtwagenchauffeurs duurt nu al ruim een week. Deze protesten hebben zich verspreid naar 242 steden in alle 31 provincies van Iran. Vooralsnog lijken deze acties nog niet beëindigd te zullen worden, en diverse sectoren van de Iraanse economie voelen de gevolgen daarvan. Tal van tankstations hebben geen benzine meer en er staan lange rijen van honderden auto's, maar de gefrustreerde mensen steunen de staking van de vrachtwagenchauffeurs. In een land waar geen onafhankelijke vakbonden bestaan, is zo'n landelijke staking tekenend voor een nieuw tijdperk waarin mensen zich steeds beter organiseren om hun eisen kracht bij te zetten.

In mei vonden in de zuidelijk gelegen stad Kazerun massale betogingen plaats tegen het regime. Ondanks harde tegenmaatregelen van de Iraanse Revolutionaire Garde en ordetroepen die zelfs het vuur openden op de demonstranten, wat leidde tot vier doden en tal van gewonden, gingen de protesten door. De begrafenis van de martelaren liep opnieuw uit op een protest tegen het regime. In een week tijd, tot 27 mei, vonden in diverse Iraanse steden maar liefst 489 protestacties plaats tegen het regime, met gemiddeld 69 protesten per dag. Er waren 33 arbeidersprotesten, negen protesten van bestolen investeerders, vier protesten van gepensioneerden, één lerarenprotest, vier studentenprotesten, drie protesten van politieke gevangenen, 406 protestacties van vrachtwagenchauffeurs en 29 protesten van andere maatschappelijke sectoren.

Daarnaast zijn er berichten dat er in sommige delen van de bazaar van Teheran en in verscheidene andere steden gestaakt wordt, dit uit protest tegen de stagnatie van de markt, die het gevolg is van de beleidsmaatregelen van het Iraanse regime. Tot de betrokken markten in Teheran behoren de Jafari-markt, Soltani-markt en de Amir Kabir-markt, verder een aantal winkelcentra, plus delen van de Jolfa-markt en Maku-markt in Qom en Isfahan. In Baneh en een paar andere steden in Koerdistan waren winkels drie weken uit protest dicht, waardoor het regime werd gedwongen een deel van de eisen van de demonstranten in te willigen.

De lijst van protesten gaat maar door.

Na de opstand in december en januari, die zich plots verspreidde over ruim 140 steden in Iran, probeerde het regime angst te zaaien door demonstranten op te pakken en hen in de gevangenis dood te martelen. Maar de crisis is veel dieper geworteld. De voortgaande protesten komen voort uit armoede, werkloosheid, droogte, corruptie en onderdrukking van de kant van het regime, en daar zal pas een eind aan komen wanneer tegemoetgekomen wordt aan deze grieven.

Een belangrijke verandering is dat onder het Iraanse volk de hoop herleeft dat het regime binnen afzienbare tijd zal verdwijnen. De mensen hebben het gevoel dat het regime zijn greep op het land aan het verliezen is. Sterker nog, over het voortbestaan van het regime wordt binnen de interne facties ervan inmiddels openlijk gediscussieerd.

Een andere belangrijke verandering is het niveau van de organisatie van de protesten. De officials van het regime spreken voortdurend hun zorg uit over de rol van het PMOI (MEK) netwerk bij het organiseren of stimuleren van deze protesten. Een intern rapport over de protesten in Kazerun concludeerde dat het MEK-netwerk profiteert van de grieven van de mensen, en dat het die in politieke protesten tegen het regime had omgezet.

Ondanks de Amerikaanse sancties doet Europa er in deze situatie goed aan zich tweemaal te beraden alvorens een financiële investering te doen in Iran of een politieke investering te doen in een politieke factie binnen het regime. Het Iraanse volk is vastberaden. Dit regime moet en zal vertrekken. Europa moet het regime niet blijven steunen zoals de VS deden in 1978. Hassan Rouhani heeft zijn langste tijd gehad. Het heeft geen zin meer om je kaarten op hem te zetten.